

УДК 378

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКИ У ВНЗ У СУЧАСНОМУ ОСВІТЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ НАУКИ В ВУЗАХ В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ УКРАИНЫ

INFORMATION SUPPORT OF SCIENCE AT UNIVERSITIES IN THE MODERN EDUCATIONAL SPHERE OF UKRAINE

Лесюк О.В., Академія митної служби України

Лесюк О. В., Академия таможенной службы Украины

Lesyuk O. V., Academy of Customs Service of Ukraine

Послідовно викладено та обґрунтовано фактори інтелектуалізації сучасного простору України, серед яких головним організаційним осередком є ВНЗ. Поєднання фундаментальної науки у ВНЗ та науково-педагогічної практики забезпечують створення нового соціального інтелекту нації. Умовою професіоналізації сучасної вищої освіти в Україні стає її інформаційне забезпечення через використання світових та національних інформаційних ресурсів.

Последовательно изложены и обоснованы факторы интеллектуализации современного пространства Украины, среди которых главным организационным центром есть ВУЗы. Сочетание фундаментальной науки в ВУЗах и научно-педагогической практики обеспечивают создание нового социального интеллекта нации. Условием профессионализации современного высшего образования в Украине становится ее информационное обеспечение через использование мировых и национальных информационных ресурсов.

The intellectualization factors of modern space in the Ukraine are consistently described and justified. The main organizational centers among them are universities. Combination of basic science and scientific practices in higher education provide the creation of new social intelligence of the nation. The condition of the professionalization of modern higher education in Ukraine is its information support using international and national information resources.

Ключові слова: вища школа, інформаційне забезпечення, інформатизація освіти

Ключевые слова: высшая школа, информационное обеспечение, информатизация образования

Key words: higher education, information, informational support of education

Українська освіта ХХІ ст. повинна стати конкурентоздатною в глобалізаційному вимірі інформаційного простору, віднайти й забезпечити перспективи вдосконалення змісту освіти та її інформаційно-технічного забезпечення. Замість традиційної ретрансляції знань у навчальному процесі повинно домінувати формування умов і засобів для успішного творчого пошуку, втілення інноваційних технологій в освітянську діяльність, забезпечення найкращого середовища для здійснення соціалізації індивіда через наукові комунікації.

Досліджуючи наукові джерела щодо окреслених актуальних аспектів теми, було виявлено методологічну особливість розглядання сьогодні сучасного освітянського простору науковцями. В індустріальному суспільстві перевага надавалась прагматичній, технократичній домінанті в освіті. У сучасній освітянській ситуації в межах функціонування інформаційного суспільства головний акцент зроблено на гуманітарному вимірі освіти.

Інформаційна ємність вищої освіти має також важливий економічний критерій розвитку сучасного суспільства України. Економічну цінність інформаційної діяльності у ВНЗ по виробництву інформаційних продуктів та послуг можна розглядати як частину інформаційного бізнесу у валовому національному продукті. Таке визначення відносно діяльності інформаційних та бібліотечних структур ВНЗ не є протиріччям щодо теорії інформаційного суспільства. Відносно економічного критерію оцінки стану національного інформаційного простору вища освіта належить до вторинного інформаційного сектору економіки

Характерною ознакою цього сектору є не виробництво інформаційного продукту та послуг по ринковій вартості, а інформаційна діяльність з асортиментом наданих послуг у структурі навчального закладу, які сприяють підвищенню ефективності праці та управління освітянським процесом. Економічна цінність інформаційної діяльності вузівських центрів оцінюється за кінцевим результатом освітянської діяльності – якості підготовки фахівців для всіх сфер життєдіяльності суспільства.

Підвищення якості наукових та науково-методичних розробок у ВНЗ на користь ефективності навчального процесу залежить переважно від двох факторів: наукової кваліфікації професорсько-викладацького складу та наявності «лабораторних» умов для постійного вдосконалення особистісного знання. Враховуючи існуючі мовні, просторові, галузеві бар'єри на шляху отримання всього обсягу нового знання про предмет навчання, актуальним стає включення в процес формування якісного знання з фахів у ВНЗ посередників між особистістю студента та обсягом наукової інформації. Значущість посередницьких структур у ВНЗ підвищується необхідністю адаптації нового знання безпосередньо до завдань навчального процесу, в якому знання подається на рівні апробованого та формуючого професійні навички.

Для освітянського простору України характерним залишається існування при кожному ВНЗ окремого інформаційного посередника – наукової бібліотеки або її трансформації в навчальний інформаційно-ресурсний центр. Формуючи організацію роботи наукової бібліотеки ВНЗ, її нормативно-правові засади, доречно з'ясувати для кожного закладу окремо рівень інформаційної насиченості наукової та науково-методичної діяльності, що забезпечує якісні показники навчального процесу. Первинним кроком у формуванні стратегії інформаційного забезпечення головних напрямів діяльності ВНЗ є створення моделі стратегічного плану наукових досліджень локального, регіонального, національного рівнів, враховуючи етапність створення нового знання в межах галузевого спрямування ВНЗ. Процес моделювання наукових досліджень для наукової бібліотеки ВНЗ є необхідним чинником управління її внутрішньою функціональною спрямованістю, що забезпечує її мобільність і значущість для ВНЗ.

Процес моделювання наукових досліджень для наукової бібліотеки ВНЗ є необхідним чинником управління її внутрішньою функціональною спрямованістю, що забезпечує її мобільність і значущість для ВНЗ. Взаємовпливовість та взаємообумовленість науки та навчального процесу є соціальною необхідністю сьогодення, оскільки динаміка наукового знання сучасного періоду розвитку науки, диктує необхідність впровадження інновацій у змістовне наповнення наукових дисциплін. Кожний із означених напрямів наукової діяльності ВНЗ має бути деталізовано з урахуванням потреб поточного навчального року, періоду ліцензування спеціальностей ВНЗ, періоду акредитації, періоду звітування про наукові та навчальні досягнення. Крім того, еволюція сучасного знання на принципах інтеграції фундаментальних наук і міждисциплінарних зв'язків прикладних наук сприяє оновленню глосаріїв, розробки галузевих тезаурусів та їх використання в створенні наукових та навчальних текстів, перш за все, наукових монографій, підручників та навчальних посібників. Базові засади інформаційного компоненту відповідають змістовним положенням «Концепції національної інформаційної політики», де відокремлено розглядаються основні складові інформатизації українського суспільства.

До перспектив наукового та прикладного удосконалення інформаційного забезпечення наукової та науково-педагогічної діяльності у ВНЗ України, досліджуючи досвід їх інноваційної політики, слід віднести, у першу чергу такі: удосконалення нормативно-правової бази щодо використання науково-інформаційних ресурсів в електронному середовищі ВНЗ; організацію депозитарію

електронних видань і електронних версій друкованих видань, розгортання роботи з архівування наукової інформації в соціальних мережах; наповнення локального сховища електронної інформації ВНЗ як засобу інтеграції інформаційних ресурсів бібліотеки, кафедр, науково-дослідних підрозділів і формування єдиного науково-інформаційного простору; розвиток корпоративних інформаційних мереж, що інтегрують територіально-розподілені бібліотечні структури та інформаційні ресурси за напрямами підготовки фахівців.